

חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון מס' 12),
התשס"ב-2001*

1. תיקון סעיף 3 בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3(ב), במקום "לפני התגייסותו"; יבוא "לפני התגייסותו, ולגבי עובד המשרת במילואים – הוא בעל המפעל שבו הועסק העובד המשרת במילואים סמוך לפני יציאתו לשירות המילואים";.

2. תיקון סעיף 20 בסעיף 20 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "יושבי ראש הועדות יתמנו בידי שר המשפטים לאחר התייעצות עם שר הביטחון";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום הרישה עד "כיושב ראש הועדה", יבוא "כל ועדת תעסוקה תהיה של ארבעה חברים והם: אחד הכשיר לכהן כשופט בית משפט השלום ואשר אינו נמנה עם המפורטים להלן, והוא יהיה היושב ראש, אחד שהוא עובד הלשכה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הביטחון והוא ירכז את עבודת הועדה (בחוק זה – מרכז עבודת הועדה)";.

3. תיקון סעיף 21 בסעיף 21 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מקופחות" יבוא "הופרו";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) מרכז עבודת הועדה ישלח לנתבע, בדואר רשום או בפקסימיליה, העתק מהבקשה סמוך להגשתה, בצירוף הודעה כי הוא רשאי להגיש לועדה את תשובתו בכתב וכי החל בתום עשרה ימים מיום משלוח העתק הבקשה לנתבע, רשאית הועדה להפעיל את סמכויותיה לפי חוק זה אף בלא קבלת תשובתו; שר הביטחון רשאי לקבוע דרכים נוספות למשלוח העתקי בקשות לפי סעיף קטן זה, וכן לקבוע נהלים למשלוח";.

(3) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) מצאה ועדת תעסוקה שבעל מפעל לא קיים חובה המוטלת עליו כלפי התובע לפי חוק זה (בחוק זה – הנתבע), תיתן אחד מאלה:

(1) בהסכמת התובע – צו המורה לנתבע לקבל או להחזיר, לפי הענין, את התובע לעבודה, בתנאים, בזמן ובמקום שתקבע (בחוק זה – צו להעסקה);

(2) צו המורה לנתבע לשלם לתובע, במועד שתקבע, פיצויים בסכום השווה לחמש פעמים השכר שהתובע קיבל או שהיה זכאי לקבל בעבור חודש העבודה שבסמוך לפני הפרת זכותו; ואולם רשאית הועדה להחליט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שתקבע; לענין חישוב השכר לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיף 13ב והתקנות שלפי סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963² (בחוק זה – צו לפיצויים);

* נתקבל בכנסת ביום ד' בכסלו התשס"ב (19 בנובמבר 2001); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 3036, מיום י' באלול התשס"א (29 באוגוסט 2001), עמ' 794.

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 13; התשנ"ח, עמ' 40.

² ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

(3) צו להעסקה וצו לפיצויים, כאחד (בחוק זה – צו משולב), ואולם סכום הפיצויים בצו משולב ייקבע, על אף הוראות פסקה (2), רק בהתאם לנוק שנגרם לתובע בפועל עקב הפיטורים שלא כדין; בהערכת הנוק שנגרם לתובע לענין צו משולב תשקול הועדה, בין השאר, הפסד שכר עבודה, נזקים כספיים אחרים עקב הפסד השכר בזמן שחלף ממועד הפרת הזכות וכן פגיעה בשמו הטוב או במוניטין של התובע ועגמת הנפש שנגרמה לו.

(ד) נתנה ועדת תעסוקה צו מהצווים שלפי סעיף קטן (ג) תורה בו כי הנתבע יישא בהוצאות התובע בשל ההליך בסכום שקבעה; דין הוצאות שקבעה הועדה לפי סעיף קטן זה כדין פיצויים שנקבעו לפי חוק זה.

(ה) לסכום הפיצויים וההוצאות שציוותה ועדת תעסוקה ושלא שולמו במועד, ייווספו ויהיו לחלק מהצו, הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961³, וכן ריבית צמודה, כמשמעותה בחוק האמור, בכפל השיעור הקבוע בסעיף 10א(א) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁴, מהמועד שנקבע בצו לתשלום ועד למועד הפירעון בפועל.

הוספת סעיף 21א

4. אחרי סעיף 21 לחוק העיקרי יבוא:

"אכיפת הצווים 21א. (א) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, וכן צו זמני כמשמעותו בסעיף 26, שנתנה ועדת תעסוקה, דינם לענין סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט⁵ (בסעיף זה – הפקודה), כדין צו שניתן על ידי בית דין אזורי לעבודה; לשופט בית הדין האזורי לעבודה תהא הסמכות לפי סעיף 6 לפקודה לענין הצווים כאמור שניתנו על ידי ועדת תעסוקה או על ידי בית הדין, ולענין סעיף 8 לפקודה יהיו לבית הדין הארצי לעבודה, במותב של שלושה שופטים, הסמכויות של בית המשפט העליון.

(ב) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 27(א)1, לא יעשה שימוש בסמכותו לפי הוראות סעיף זה."

תיקון סעיף 23

5. בסעיף 23 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "עשרה ימים" יבוא "עשרים ימים";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(בו) כל מי שהיה צד להליך לפי סעיף 21 ואינו המערער יהיה משיב בערעור, ובערעור על החלטת ועדת תעסוקה לפי סעיף 41א(ב) – גם ועדת התעסוקה; כן רשאים להצטרף כמשיבים הארגונים המפורטים בסעיף קטן (ב)3(א) עד (5)."

תיקון סעיף 26

6. בסעיף 26 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "היו הרעות שקולות, תהיה ליושב ראש הועדה דעה מכרעת";

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) (1) ועדת תעסוקה רשאית בכל עת עד לסיום ההליך לפנייה, לבקשת התובע או ביזמתה, לצוות על הנתבע, בצו, להחזיר את התובע לעבודתו

³ ס"ח'התשכ"א, עמ' 192.

⁴ ס"ח'התשכ"ו, עמ' 116.

⁵ חוקי א"י, כרך א', (ע) 332, (א) 356.

אצל הנתבע; צו לפי פסקה זו יעמוד בתוקפו עד לסיום ההליך לפני הועדה או עד למועד מוקדם מזה שקבעה (בחוק זה - צו זמני);

(2) צו זמני לא יינתן אלא בהתקיים כל אלה:

(א) חלף המועד למתן תשובת הנתבע לפי סעיף 21(א1);

(ב) ועדת התעסוקה סבורה, על סמך הנתונים שלפניה, כי קיים בסיס לכאורה להניח שהנתבע פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה;

(ג) אי מתן צו זמני עלול להגדיל את נזקי התובע או להכביד על החזרת התובע לעבודה בסיום ההליך;

(ד) לענין צו זמני ביוזמת הועדה - התובע הסכים למתן הצו.

הוספת סעיף 26 א.7 אחרי סעיף 26 לחוק העיקרי יבוא:

26א. (א) חבר ועדת תעסוקה לא ירון בבקשה מסוימת, אם הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד ענינים בין תפקידו כחבר ועדת התעסוקה לבין ענין אחר שלו; לענין זה -

"ניגוד ענינים
בבקשה מסוימת

"ענין אחר" - לרבות ענין של קרוב של חבר ועדת התעסוקה או ענין של גוף שחבר ועדת התעסוקה, או קרובו, הם מנהלים או עובדים אחראים בו, או ענין של גוף שיש להם בו חלק - בהון המניות, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות הצבעה;

"קרוב" - בן זוג, הורה, ילד אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר ועדת תעסוקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יראו ניגוד ענינים אם הוא נובע מהוראת סעיף 20(ג) ולפיה חבר ועדת תעסוקה יתמנה מתוך ציבור של בעלי ענין או השתייכות מסוימים.

(ג) נתברר לחבר ועדת תעסוקה שהוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד ענינים, יודיע על כך לחברי הועדה האחרים, ואם החל הדיון - גם לבעלי הדין, ויימנע מלהשתתף בדיון באותה בקשה.

(ד) התעורר אצל חבר ועדת תעסוקה ספק בשאלה אם הוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד ענינים, או טען אחד מבעלי הדין שחבר ועדת תעסוקה מנוע כאמור, תחליט בדבר ועדת התעסוקה לרבות אותו חבר ותנמק את החלטתה.

(ה) לא תישמע טענה של בעל דין כי חבר ועדת תעסוקה מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד ענינים, אלא אם כן נטענה בתחילת הדיון או מיד לאחר שנודעה לבעל דין עילת ניגוד הענינים.

(ו) נמנע מחבר ועדת תעסוקה להמשיך ולהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד ענינים, ימלא את מקומו לצורך המשך הדיון באותה בקשה חבר ועדה אחר הנמנה עם אותו ציבור, מהמפורטים בסעיף 20(ג), שאליו משתייך החבר המנוע מלהשתתף כאמור.

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "אי קיום צו להעסקה";

(2) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

(א) (1) נתנה ועדת תעסוקה או נתן בית הדין האזורי לעבודה, צו להעסקה לפי סעיף 21(ג) או סעיף 24, לפי הענין, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, והנתבע לא קיים את הצו, רשאי בית הדין האזורי לעבודה, לפי בקשת התובע, לחייב את הנתבע, נוסף על פסיקת הוצאות ההליך, לשלם לתובע פיצויים בסכום מוגדל, אשר לא יפחת מפי אחד וחצי מהשיעור הקבוע בסעיף 21(ג) רישה, אלא אם כן יחליט בית הדין, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שיקבע; בהחלטת בית הדין ייקבע המועד לתשלום; דין פיצויים לפי פסקה זו כדין פיצויים לפי סעיף 21(ג).

(2) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 21א, לא יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף זה אלא אם כן חלפו שלושים ימים מן היום שבו נעשה שימוש בסמכות לפי סעיף 21 ובית הדין קבע כי הנתבע לא קיים את הצו.

(ב) בסעיף זה, "לא קיים את הצו" - לא קיימו במלואו או בחלקו, או קיימו שלא בתום לב;

(3) סעיף קטן (ג) - בטל;

(4) בסעיף קטן (ד) במקום הרישה עד "לדין פלילי" יבוא "אין להגיש בקשה לבית הדין האזורי לעבודה".

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "הוצאה לפועל של צו לפיצויים ורישום צווים";

(2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) שר הביטחון ירשום צו של ועדת תעסוקה סמוך לנתינתו; לא יהיה בהגשת ערעור כדי לעכב את ביצועו, אלא אם כן בית הדין האזורי לעבודה שאליו הוגש הערעור הורה אחרת."

(1) בכותרת השוליים, המילים "בתביעה בפשיטת רגל" - יימחקו;

(2) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) דין פיצויים והוצאות שתצווה ועדת תעסוקה, או שיצווה בית הדין, לשלם לתובע לפי חוק זה כדין שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁶, לענין דין קדימה לכל שאר החובות בפירוק או בפשיטת רגל לפי כל דין."

(1) בסעיף קטן (א), המילים "ואם פיטר בעל מפעל עובד בשל שירותו במילואים, בטלים הפיטורים" - יימחקו;

⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לא יפטר בעל מפעל עובד בשל שירותו במילואים, קריאתו לשירות מילואים או שירותו הצפוי בשירות מילואים, לרבות בשל תדירותו או משכו (בחוק זה - פיטורים בשל שירות מילואים), ואם פיטרו - בטלים הפיטורים";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "ועדת תעסוקה שהיא כללית" יבוא "ולענין שירות מילואים העולה על יומיים רצופים, לא יפטרו בלא היתר כאמור גם בתקופה של עשרים ואחד ימים לאחר תום שירות המילואים; לא תיתן הועדה היתר לפי סעיף קטן זה אלא אם כן יוכיח בעל המפעל כי הפיטורים המבוקשים אינם בשל שירות המילואים; הועדה תיתן את החלטתה, ככל הניתן, לאחר שתובא לפני תגובת העובד";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "הימים שבהם נמצא העובד בשירות המילואים" יבוא "התקופות המפורטות בסעיף קטן (ב)";

(5) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"ה) בחוק זה, "פיטורים" - לרבות אי חידוש חוזה עבודה לתקופה קצובה, שהוא אחד מאלה:

(1) חוזה עבודה לתקופה קצובה של שנים עשר חודשים או יותר;

(2) חוזה עבודה לתקופה קצובה הפחותה משנים עשר חודשים, שהאריך או שחידש העסקה קודמת של העובד שהיתה סמוך לפני תחילת תוקפו של החוזה."

12. אחרי סעיף 41 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים
41ב ו-41ג

41ב. (א) לענין עובד של קבלן כוח אדם, יחולו הוראות אלה:
מעסיק בפועל "חובתיו של מעסיק בפועל

(1) מעסיק בפועל לא יגרום לפיטוריו של עובד בניגוד להוראות חוק זה;

(2) קבעה ועדת תעסוקה כי התובע פוטר בניגוד להוראות חוק זה -

(א) חזקה היא כי המעסיק בפועל הוא שגרם לפיטוריו כאמור;

(ב) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד קבלן כוח האדם והמעסיק בפועל, אלא אם כן קבעה הועדה אחרת;

(ג) צו לפיצויים, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד המעסיק בפועל, אלא אם כן מצאה הועדה כי התקיים אחד מאלה:

(1) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה והמעסיק בפועל לא גרם לפיטורים כאמור; התקיים האמור בפסקה זו, יינתן הצו לפיצויים נגד קבלן כוח האדם;

(2) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה וגם המעסיק בפועל גרם לפיטוריו

כאמור; צו לפיצויים לענין פסקה זו יינתן, לפי הוראות סעיפים 21(ג2) ו-27(א1), לפי הענין, נגד המעסיק בפועל ונגד קבלן כוח האדם, בהתאם לחלוקת האחריות ביניהם כפי שתקבע ועדת התעסוקה.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על החובות והאיסורים החלים על קבלן כוח אדם כבעל מפעל לפי חוק זה.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על פיטורים או גרימת פיטורים לפי הענין של עובד של קבלן כוח אדם, בתום התקופה הקבועה בסעיף 12(א) או (ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996,⁷ אלא אם כן קבעה ועדת התעסוקה אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) בסעיף זה ובסעיף 41 -

"קבלן כוח אדם", "מעסיק בפועל" - כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;

"פיטורים" - כהגדרתם בסעיף 41(ה) וכן הפסקת עבודה, זמנית או קבועה;

"גרם לפיטוריו", לענין מעסיק בפועל - הביא לכך שקבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה.

41. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 41 ו-41ב, קיבל עובד צו קריאה לשירות מילואים, יודיע על כך בתוך שבעה ימים מיום קבלת הצו, לבעל המפעל, לממונה עליו במפעל, או לאחראי על כוח אדם במפעל, ואם הוא עובד של קבלן כוח אדם - לממונה עליו או לאחראי על כוח אדם, אצל המעסיק בפועל או אצל קבלן כוח האדם; הוראה זו תחול רק לגבי שירות מילואים שנתי שלגביו ניתנה בפועל, לעובד, התראה של 60 ימים לפחות, הנמנים מתאריך משלוח צו הקריאה עד למועד תחילת שירות המילואים, בהתאם להוראות קריאה לשירות מילואים המוצאות על ידי אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל.

(ב) לא היה העובד מועסק במפעל במועד שקיבל צו קריאה לשירות מילואים כאמור בסעיף זה, יודיע על קריאתו לשירות המילואים לפי הוראות סעיף זה בתוך שבעה ימים ממועד תחילת עבודתו במפעל.

(ג) בסעיף זה, "שירות מילואים שנתי" - כמשמעותו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986.⁸

תיקון סעיף 43

13. בסעיף 43(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) לא יפגע בזכותו של העובד לתבוע פיצוי לפי סעיף 21(ג2) או (3) בשל נזק שנגרם לו עקב הפרת זכות מזכויותיו לפי חוק זה, שנגרם, שהתגבש או שנודע לו עליו לאחר החלטת ועדת התעסוקה או בית הדין, לפי המאוחר."

⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201; התש"ס, עמ' 247.

⁸ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

14. בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁹, בסעיף 2(א), במקום "משך שירות המילואים" יבוא "שירותו במילואים, קריאתו לשירות מילואים או שירותו הצפוי בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, לרבות מחמת תדירותו או משכו".

תחילה

15. תחילתו של סעיף 20 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, שישה חודשים מיום פרסומו או במועד מוקדם יותר שיקבע שר הביטחון בצו.

בנימין בן אליעזר
שר הביטחון

אריאל שרון
ראש הממשלה

אברהם בורג
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

⁹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.